

Dankbaarheid als geschenk

Aan het eind van het jaar volgen de cadeaufeesten elkaar op. Wat is nog de waarde van een geschenk als het 's avonds misschien alweer te koop staat?

Lieve WOUTERS

Sinterklaas, Kerstmis, Nieuwjaar. Stuk voor stuk verregaand gecommmercialiseerde feesten. Speelgoedwinkels doen gouden zaken. Elektronische huishoudtoestellen razen langs de kassa's. En staan enkele uren na het feestje weer op eBay. Wat is nog de waarde van een geschenk? De Belgisch-Syrische Omar Nahas (*De andere jihad*, Van Halewyck, 2007) en theologe Ilse Cornu (magazijnereeks *Leven. Wat er echt toe doet*, Halewijn) plaatsen ons geven en ontvangen in een spiritueel licht.

–Hebt u soms last van cadeaustress?

Omar Nahas • Bij moslims duikt die vooral op rond Suiker- en Offerfeest, maar nog meer bij trouwpartijen en geboortes, hoewel tegenwoordig almaar vaker geld wordt geschonken. Ook reizen naar het moederland kunnen niet zonder stapels cadeaus. Zelf heb ik een hekel aan de commercialisering van feesten. Ik geef wel graag geschenken, maar liefst dingen waar ik iets van mezelf in stop. Mijn nichtjes hebben de beste herinneringen aan de blanco kaartjes die ik altijd voor hen meebracht. We tekenden er samen wat op en gingen ze uitdelen aan de burens. Eigenlijk schonk ik hen vooral aandacht.

Ilse Cornu • Stress is voor mij te sterk uitgedrukt, maar een zekere spanning ervaar ik wel als er cadeautjes gezocht moeten worden. Het hele jaar door maakt ik lijstjes op mijn gsm en soms koop ik iets lang op voorhand. De zoektocht naar een cadeau is op zich al een geschenk voor de ontvanger, die daaruit kan opmaken dat je met zorg iets voor hem of haar hebt uitgezocht. Ik ken iemand die de stress buitenspel zette door niet langer cadeaus te geven, maar geld. Persoonlijk vind ik dat jammer. Een cadeau kan symbool staan voor de genegenheid, die je wil uitdrukken tegenover iemand.

–Hoe meer cadeaus, hoe meer vreugd. Of is het net andersom?

Cornu • Kleine kinderen hebben graag veel cadeautjes om uit te pakken. Hoe ouder mensen worden, hoe meer de gever en de gester echter centraal staan. Ik schenk graag iets om samen te beleven. Zo komen onze acht petekinderen jaarlijks samen een weekend bij ons logeren.

Nahas • Ooit bezocht ik mijn moeder in Syrië. Op de Antwerpse Keizerlei had ik een prachtige halsketting gekocht. Ze was in de wolken. Maar toen mijn nichtje Laïla de kamer binnenkwam, paste ze hem prompt aan bij het meisje. Hoe kon ze dat nu doen? „Het mooiste cadeau dat je me kon geven, was iets dat ik aan haar kon geven”, zei ze. „Nu ben ik de oma die ik wil zijn.” Door iets te geven, ontvang je ook. De ontvanger komt dichterbij. Je wordt gedragen door de omgeving. Wat je terugkrijgt, hoeft niet materieel te zijn, maar je krijgt altijd

Blij als een kind met een mooi verpakt geschenk? In dankbaarheid tonen, zijn volwassenen vaak erg onhandig. © Imageselect

iets terug. Zo leidt geven op zijn beurt tot ontvangen en mag de gever al even dankbaar zijn als de ontvanger.

„In het Engels zijn de woorden voor ‘cadeau’ en ‘aanwezigheid’ verwant. Niet toevallig”

Ilse Cornu

–Is geven dan nog wel helemaal altruïstisch? Gaat het dan niet weer om jezelf?

Nahas • Het is belangrijk dat een gever ook ontvanger kan zijn. Als hij enkel geeft, stelt hij zich boven de ander, alsof hij zelf geen dankbaarheid verschuldigd is en niets nodig heeft en zelf nooit behoeftig zou kunnen zijn. Drie pijlers behoeden je ‘geven’ voor oppervlakkigheid en onoprechtheid. Stel geen voorwaarden. Voel zelf dankbaarheid dat je kunt geven. Stel jezelf in de plaats van de ont-

vanger en leef met hem mee. Die derde pijler maakt dat je niet geeft voor de vorm, dat je niet hoogmoedig afgedankte spullen schenkt aan een behoeftige. Als je hand altijd onderaan ligt en je afhankelijk bent van hulp, dan kun je je gekrenkt voelen in je trots. De gever moet daar rekening mee houden, zodat zijn gave de ontvanger niet afstoot.

–Wat is mooier, geven of ontvangen?

Cornu • Toen mijn moeder 75 werd, zochten mijn broers en ik foto's bij elkaar van haar gezin, telkens met kleren aan die ze zelf ooit naaide. De zoektocht bracht ons dichterbij elkaar én bij onze moeder. Gaandeweg drong het tot ons door hoe veel ze ons door de jaren heen schonk. Ook voor haar was het album een prachtig geschenk. Zij was het geschenk.

Nahas • Geven, doen geven, dichterbij elkaar komen, de dankbaarheid die daaruit voortvloeit... De waarde van het geven en ontvangen zit hem precies in die cirkelbeweging.

Cornu • In mijn geven word ik erkend in mijn verlangen liefdevol te zijn. Zo word ik meer mens als ik mag geven. De dankbaarheid van de ontvanger is dus misschien het grootste cadeau. Hij is op zijn beurt gever.

–Dankbaarheid tonen kan soms verdomd moeilijk zijn. Waarom?

Nahas • Een neefje uit Syrië komt door de oorlog bijna nooit buiten en leeft vooral aan zijn computer. Hij leerde niet iemand in de ogen te kijken als hij iets krijgt. Dank-

baar een geschenk in ontvangst nemen, is iets wat je moet leren.

Cornu • Volwassenen hebben het daar, op een andere manier, ook wel eens moeilijk mee. Soms zijn we er onhandig in. „Dat had je niet moeten doen”, zeggen we dan, in plaats van blijdschap te tonen en de gever te bevestigen in zijn genegenheid voor jou.

„Wie iets geeft, moet ook kunnen ontvangen. De waarde van het geven en ontvangen zit hem in de cirkelbeweging”

Omar Nahas

Nahas • Dankbaarheid tonen, maakt je kwetsbaar. Je bent de ontvanger, met de hand onderaan. Dat vraagt een zekere nederigheid.

Cornu • In de christelijke opvoeding vinden we het aanleren van dankbaarheid zowat de belang-

rijkste attitude. Daarmee erken je als mens dat je beperkt bent en dat je andere mensen nodig hebt. Dankbaarheid cultiveert een andere blik op de werkelijkheid: je staart je niet blind op wat je mist, maar je concentreert je op al je zegeningen.

–Waarom vinden godsdiensten dankbaarheid zo belangrijk?

Nahas • Enkel uit dankbaarheid kan een open en eerlijk gesprek met God ontstaan, omdat ze doet beseffen dat jouw aanwezigheid op aarde betrekkelijk is. Ik heb als mens een plek tussen de dieren en de rest van de natuur. Dat God me geschapen heeft, zie ik als een eer. Maar het geeft me geen recht om deze aarde uit te buiten. Wel om met mate ervan te nemen. Dat is delen. En dan zijn we weer bij de cirkel van geven en ontvangen.

Cornu • Het is wellicht niet toevallig dat de dankbaarheid onder druk staat in een verregaand seculariseerde samenleving. In het Engels zijn de woorden voor cadeau en aanwezigheid verwant, *present* en *presence*. En wie is de grote Aanwezige? ‘Hij die is.’ Het leven is ons gegeven als een grote schattenjacht. Overal kunnen we cadeautjes van de grote Gever terugvinden. Als we ze maar willen ontdekken en ontvangen.

Omar Nahas vertelt *Het kerstverhaal volgens de Koran* op 3 december om 19.30 uur in de Roosenbergabdij, Oudeheerweg-Heide 3 in Waasmunster. Meer info op abdij-roosenberg.be.